KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 23. december 1975

om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85 (IV/26.940/b — KEWA)

(Den tyske tekst er den eneste autentiske)

(76/249/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 85,

under henvisning til Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962 (1), særlig artikel 6 og 8,

under henvisning til anmeldelse i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 17, foretaget den 11. oktober 1971 af selskabet Kernbrennstoff-Wiederaufbereitungsgesellschaft mbH (KEWA), Frankfurt-am-Main (Tyskland) af en aftale indgået den 23. august 1971 mellem de tyske selskaber Farbenfabriken Bayer AG, Leverkusen, Farbwerke Hoechst AG, Frankfurt-am-Main, Gelsenber AG, Essen, og Nukem GmbH, Wolfgang-bei-Hanau, om oprettelse af KEWA,

under henvisning til offentliggørelse af anmeldelsens indhold i hovedtræk i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* nr. C 83 af 16. juli 1974 i overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, i forordning nr. 17,

under henvisning til udtalelse af 27. februar 1975 fra Det rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål i henhold til artikel 10 i forordning nr. 17, og

ud fra følgende betragtninger:

I.

1. Aftalens hovedindhold er følgende:

Når der er sikret en tilstrækkelig rentabilitet har parterne til hensigt i fællesskab at opføre og drive et anlæg med stor kapacitet (omkring 1 500 t/år) til kommerciel oparbejdning af nukleart brændsel og at markedsføre de genvunde produkter. Med henblik herpå opretter de med lige deltagelse et fælles datterselskab benævnt Kernbrennstoff-Wiederaufarbeitungsgesellschaft (KEWA); de forpligter sig til kun at drive virksomhed på disse områder gennem det fælles datterselskab.

Dette fælles datterselskab skal opføre og/eller drive et sådant anlæg eller erhverve en andel i et selskab med samme formål; som en følge heraf er det blevet besluttet, at det fælles datterselskab skal tegne en tredjedel af kapitalen i selskabet »United Reprocessors Gesellschaft mbH« (idet de to øvrige tredjedele tegnes af selskabet »British Nuclear Fuels Ltd.« og det franske »Commissariat à l'Énergie Atomique«).

Hver part kan med 2 års varsel udtræde af datterselskabet, dog tidligst den 31. december 1977. Datterselskabet er stiftet for ubestemt tid.

2. Den nuværende situation og den fremtidige udvikling på det pågældende oparbejdningsmarked tegner sig således:

a) markedet omfatter kun oparbejdning af brændsel af oxid, da det eneste anlæg, som KEWA påtænker at opføre, er bestemt til oparbejdning af denne type brændsel; det omfatter samtlige europæiske lande med markedsøkonomi, og tager i betragtning det øjeblikkelige stade inden for teknologien både for oparbejdning og for transport og oplagring af bestrålet brændsel og affald; de øvrige europæiske landes fremtidige udbud af og efterspørgsel efter oparbejdning kendes ikke; endvidere vil der efter al sandsynlighed være politiske hindringer (plutonium kan anvendes til militære formål) for den fri bevægelighed af bestrålet brændsel mellem øst og vest; De forenede Stater f.eks. forbyder for øjeblikket oparbejdning af eget brændsel uden for landets grænser;

b) udbuddet på det europæiske marked for oparbejdning af brændsel af oxid kommer fra anlæg, der fuldstændigt eller i stor udstrækning finansieres af de offentlige myndigheder, som desuden har båret samtlige forsknings- og udviklingsomkostninger; i almindelighed betragter staterne oparbejdning som et kritisk led i brændselscyklen, og de ønsker alene eller i samarbejde med andre stater at være sikker på at råde over en tilstrækkelig oparbejdningskapacitet;

(1) EFT nr. 13 af 21. 2. 1962, s. 204/62.

der findes følgende eksisterende eller projekterede anlæg:

— et anlæg i Windscale i England med en kapacitet på ca. 800 t/år, som påregnes at blive sat i drift i 1982,

— et anlæg i La Hague i Frankrig med en kapacitet på 800 t/år, hvis gradvise igangsættelse finder sted fra 1976 til 1978,

— et anlæg på 40 t/år i Karlsruhe drevet af GWK (Gesellschaft zur Wiederaufarbeitung von Kernbrennstoffen), hvis aktionærer er de samme som KEWA's. I aftalen fastsættes, at dette anlæg ikke skal anvendes til oparbejdning af brændsel af oxid til letvandsreaktorer, når først La Hague er sat i drift,

— et anlæg på omkring 70 t/år i Mol (Belgien), der tilhører selskabet Eurochemic (Det europæiske selskab til kemisk behandling af bestrålet brændsel), der er grundlagt af 13 europæiske lande; dette anlægs virksomhed blev imidlertid standset ved udgangen af juni 1974 efter bestyrelsens beslutning; på nuværende tidspunkt er man i gang med at undersøge muligheden for at erstatte dette anlæg med en enhed på 300 t/år, hvis første afsnit på 150 t/år ville kunne sættes i drift i 1981,

— et forsøgsanlæg på omkring 25 t/år (Eurex I) i Italien; men dette anlæg arbejder i hvert fald indtil 1977 med et program, der tager sigte på udvikling at nye processer; man er ved at undersøge et projekt, Eurex II, i industriel målestok, men der er ikke fastsat nogen dato for dets gennemførelse;

c) efterspørgslen efter oparbejdning af brændsel af uranoxid i Europa er afhængig af anlægskapaciteten i de atomkraftværker, der arbejder med let vand (kogende eller under tryk) og eventuelt i de første kraftværker med formeringsreaktorer, som anvender en blanding af uranoxid og plutonium; man må regne med, at der går mellem tre og fire år fra igangsættelsen af et værk til det tidspunkt, hvor det første brændsel kan oparbejdes;

d) ved udarbejdelsen af den følgende tabel over prognoserne for udbud af og efterspørgsel efter oparbejdning af brændsel af oxid i flertallet af de europæiske lande, har det, som følge af den usikkerhedsmargen, der hersker med hensyn til dem, ikke været muligt at opstille et eneste skøn; man har derfor i hvert enkelt tilfælde angivet en »største« variant og en »mindste« variant; hvad angår udbuddet, er mindste variant udarbejdet ud fra den forudsætning, at Eurochemic-projektet opgives, og at der indtræder en gennemsnitlig forsinkelse på to år, inden man når op på den oparbejdningskapacitet, som for øjeblikket er planlagt; en sådan forsinkelse kan langt fra udelukkes i betragtning af de mange tekniske usikkerhedsmomenter inden for denne sektor; hvad angår efterspørgslen er den største variant baseret på de ved udgangen af 1974 kendte anlægsprogrammer for atomkraftværker; den mindste variant tager højde for en gennemsnitlig forsinkelse på et år med hensyn til dette programs gennemførelse; en sådan forsinkelse kan indtræde både som følge af økonomiske faktorer og som følge af vanskeligheder i forbindelse med valg af placering og overvindelse af de økologiske problemer;

en nærmere gennemgang af tabellen viser, at efterspørgslen efter oparbejdning vil vokse hurtigt, hvilket gør det ønskeligt, at det i URG-aftalen påtænkte tyske anlæg med stor kapacitet sættes i drift henimod 1984;

Prognose over kapacitet og efterspørgsel efter oparbejdning af brændsel af oxid i Europa

(tons / år)

Kapacitet (1)	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Tyskland	40	—	—	—	—	—	—	—	—	500	1 000	1 500
Frankrig	—	150	400	800	800	800	800	800	800	800	800	800
Det forenede Kongerige	—	—	—	—	—	—	—	400	800	800	800	800
Italien	—	—	—	25	25	25	25	25	25	25	25	25
Eurochemic	—	—	—	—	—	—	150	300	300	300	300	300
I alt S	40	150	400	825	825	825	975	1 525	1 925	2 425	2 925	3 425
M	40	40	40	150	400	825	825	825	825	1 225	1 625	2 125
EFTERSPØRGSEL EUROPA												
I alt S	135	175	260	420	615	885	1 235	1 730	2 345	2 965	3 605	4 400
M	135	135	175	260	420	615	885	1 235	1 730	2 345	2 965	3 600
Belgien	5					30					130	
Danmark	—					—					20	
Tyskland	55					230					890	
Frankrig	5					100					780	
Irland	—					—					15	
Italien	10					30					310	
Luxembourg	—					—					30	
Nederlandene	—					10					35	
Det forenede Kongerige	—					170					240	
Fællesskabet	75	90	135	275	440	570	775	1 100	1 520	1 970	2 450	2 955
Spanien	19					93					370	
Sverige	12					140					336	
Schweiz	28					52					197	
Øvrige Lande (2)	—					33					250	

(1) Under forudsætning af anvendelse af URG-aftalen.
(2) Finland, Grækenland, Norge, Østrig, Portugal, Tyrkiet.

e) den situation og kvantitative udvikling af markedet, som er konstateret ovenfor, må suppleres med en beskrivelse af sektorens særlige kendetegn :

— industrien for oparbejdning af brændsel af oxid befinder sig i sin indkøringsperiode ; den efterspørgsel, der kan forventes indtil omkring 1985 med samme præcision som prognosen over fremtidige opførelser af atomkraftværker, der anvender uranoxid, vil i Europa stige fra ca. 135 tons i 1975 til omkring 800 tons i 1980 og 3 300 tons omkring 1985, idet usikkerhedsmargenen er direkte afhængig af gennemførelsen af anlægsprogrammerne for atomkraftværker ; udbuddet karakteriseres ved overgangen fra den eksperimentelle fase (anlæg med lille kapacitet ; omlægning af gamle anlæg) til den industrielle fase (opførelse af enheder med stor kapacitet indrettet med henblik på oparbejdningen af brændsel af oxid),

— oparbejdningsindustrien kendetegnes endvidere ved store nødvendige faste anlæg (anlægsomkostningerne for en fabrik på 1 500 t/år anslås til ca. 400 millioner RE i 1975-priser) og ved en stærkt aftagende kostpris i forhold til størrelsen af de enkelte enheder (størrelseseffekten — kostprisen ved fuld udnyttelse pr. kg brændsel, der oparbejdes i en fabrik på 1 500 t/år, vil ligge langt under halvdelen af kostprisen i en fabrik på 300 t/år, hovedsagelig fordi en femdobling af kapaciteten end ikke medfører en fordobling af anlægsomkostningerne), og endelig ved den altovervejende indvirkning af de faste omkostninger på kostprisen ; (man skønner, at den totale kostpris for oparbejdning for to tredjedeles vedkommende udgøres af afskrivning og finansielle omkostninger, mens resten fordeler sig nogenlunde lige mellem faste driftsomkostninger og variable omkostninger ; de faste omkostninger udgør således henved 80 % af kostprisen ved fuld udnyttelse) ; de sidste to faktorer vil sandsynligvis bevirke, at fremtidige oparbejdningsfabrikker udelukkende vil opføre anlæg bestående af enheder med en

kapacitet på omkring 1 500 t/år (eventuelt opdelt i to selvstændige kæder af hensyn til driftssikkerheden), som sikres en udnyttelsesgrad på mindst 50 % fra det øjeblik, de sættes i drift,

med det oparbejdningsmarked, som man inden for de ovennævnte grænser kan forestille sig i de kommende år, vil det under disse omstændigheder indtil omkring 1984 kun være muligt at opføre en enkelt enhed på 1 500 t/år ved siden af de to enheder på 800 t/år, der allerede findes eller forventes opført; først fra dette tidspunkt vil oparbejdningsmarkedet, som vil udvikle sig med stigende hast, give plads til opførelse af en enhed på 1 500 t/år hvert andet år,

— regeringerne i flertallet af de europæiske lande har skønnet, at selv om oparbejdningsfasens andel af omkostningerne i forbindelse med den nukleare brændselscyklus ikke overstiger 7 % (hvilket begrænser dets indvirkning på kwh-prisen til mindre end 3 %), var det nødvendigt at beherske denne teknologi både af økologiske grunde — bestrålet brændsel og affald er stærkt radioaktive produkter, hvis behandling og oplagring skal foretages under absolut sikre forhold — og af energipolitiske grunde: fornyet anvendelse af genvundne produkter bidrager mærkbart til nedsættelse af efterspørgslen efter naturligt uran (10 % i 1985 og mere senere); af disse grunde har de enkeltvis eller i fællesskab afholdt betydelige forsknings- og udviklingsudgifter på dette område,

— centraladministrationerne eller lokale myndigheder kontrollerer i størstedelen af tilfældene elektricitetsproducenterne, som er oparbejdningsfabrikkernes eneste kunder, hvilket yderligere kan styrke tendensen til opførelse af anlæg, der er bestemt til at opfylde nationale behov, samt tendensen til markedsopdeling,

indtil nu har elektricitetsselskaberne imidlertid på grund af deres betydning for samfundsøkonomien — de forsyner en hel stats samlede område eller en betydelig del af det — kunnet bevare eller endog forøge deres muligheder for at forvalte deres forhold uafhængigt at de offentlige myndigheder; det er i hvert fald givet, at visse af disse selskaber, som råder over betydelige forsknings- og handelsafdelinger, står i en meget stærk forhandlingsposition, som de oparbejdende virksomheder bliver nødt til at tage hensyn til.

II

Ifølge traktatens artikel 85, stk. 1, er alle aftaler mellem virksomheder, der kan påvirke handelen mellem medlemsstater, og som har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet, uforenelige med fællesmarkedet og forbudt.

Aftalen mellem Bayer, Hoechst, Gelsenberg og Nukem opfylder disse betingelser:

1. Aftalen har til formål og til følge at påvirke konkurrencen mellem parterne for så vidt angår udbud af tjenesteydelser i forbindelse med oparbejdning, fordi parterne påtager sig kun at virke på dette område gennem deres fælles datterselskab. Ganske vist er parterne ikke for øjeblikket faktiske konkurrenter på markedet, for ingen af dem udbyder selvstændigt tjenesteydelser i forbindelse med oparbejdning; deres forpligtelse på dette område består kun i, at de på lige fod deltager i GWK (Gesellschaft zur Wiederaufarbeitung von Kernbrennstoffen), der driver et forsøgsanlæg på 40 t/år i Karlsruhe; det forhold, at de alle behersker oparbejdningsteknologien gør dem imidlertid allerede nu til potentielle konkurrenter.

2. Aftalen kan påvirke handelen mellem medlemsstater både på grund af de parter, som deltager i den (udbuddet fra samtlige tyske industridrivende, som behersker oparbejdningsteknologien, vil blive koncentreret) og på grund af størrelsen af de investeringer, som den dækker (det påtænkte anlægs kapacitet overskrider, i det mindste når det sættes i drift, den indenlandske tyske efterspørgsel, og centraliseringen af udbuddet fra de tyske virksomheder vedrører følgelig også andre lande), og på grund af den hensigt, der kommer til udtryk i aftalen, om at knytte andre parter til sig (KEWA deltager i URG-aftalen, som organiserer oparbejdningssektoren på internationalt plan).

III

Ifølge artikel 85, stk. 3, kan bestemmelserne i artikel 85, stk. 1, erklæres uanvendelige på enhver aftale, som bidrager til at forbedre produktionen eller fordelingen af varerne eller til at fremme den tekniske eller økonomiske udvikling, samtidig med at den sikrer forbrugerne en rimelig andel af fordelen herved, og uden at der:

a) pålægges de pågældende virksomheder begrænsninger, som ikke er nødvendige for at nå disse mål;

b) gives disse virksomheder mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer.

Aftalen mellem Bayer, Hoechst, Gelsenberg og Nukem opfylder disse betingelser:

1. Aftalen bidrager til at forbedre produktionen og fordelingen af tjenesteydelser i forbindelse med oparbejdning og til at fremme den tekniske og økonomiske udvikling.

Aftalen danner grundlaget for, at parterne hurtigt kan overgå til det industrielle stade for oparbejdning, idet den gør det muligt for dem fortsat at interessere sig for en ny sektor, som med de karakteristika, som er nævnt ovenfor, kun er lidet egnet til en isolerende indsats fra en virksomheds side; parterne fortsætter i fællesskab deres forsknings- og udviklingsvirksomhed med henblik på industriel anvendelse på rentable vilkår af den tekniske erfaring, som de erhverver ved opførelsen og driften af et forsøgsanlæg.

2. Aftalen sikrer forbrugerne en rimelig andel af fordelen.

Ved at gøre det muligt for parterne at fortsætte deres forskningsvirksomhed og udveksle teknologi, vil aftalen bidrage til at sænke kostprisen og til at sikre regelmæssig betjening inden for oparbejdning; den åbner således på længere sigt mulighed for en nedsættelse af de priser, der forlanges af forbrugerne, dvs. elektricitetsværkerne. Kommissionen vil ved passende betingelser og påbud, som den pålægger parterne, og ved den kontrol, som den udøver, drage omsorg for, at ingen adfærd fra deres side bringer forbrugernes andel af den fordel, der følger af aftalen, i fare. Endvidere vil elektricitetsværkerne gøre brug af deres økonomiske styrke med samme formål for øje.

3. Aftalen pålægger ikke konkurrencebegrænsninger, som ikke er nødvendige for at nå ovennævnte gavnlige mål.

Oprettelsen af et fælles datterselskab er nødvendig, fordi det gør det muligt at nedsætte de nødvendige investeringer og dermed den medfølgende risiko, hvilket er en betingelse for, at parterne fortsætter deres bestræbelser på hurtigt at nå det industrielle stade.

Den bestemmelse, hvorved det pålægges hver part kun at virke på området for oparbejdning gennem det fælles datterselskab, er på grund af aftalens karakter en nødvendig følge af deres deltagelse i oprettelsen af dette datterselskab, og er nødvendig for at sikre en tilfredsstillende drift af dette.

4. På grund af markedets særlige karakter og de endnu uløste tekniske problemer giver aftalen ikke parterne mulighed for at udelukke konkurrencen inden for en væsentlig del af det pågældende marked, som anført i artikel 85, stk. 3, fordi godkendelsen begrænses til 1986. De pågældende virksomheder ved således, at de med sikkerhed vil blive konkurrenter efter udløbet af denne frist, hvilket tvinger dem til allerede nu at udvise en adfærd, der tager hensyn til dette perspektiv. Endvidere vil konkurrencen ved udløbet af URG-aftalen (senest 1986) blive effektiv mellem British Nuclear Fuels, le Commissariat à l'Énergie Atomique og KEWA's partnere.

IV

1. I medfør af artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 17 kan beslutningen få virkning fra den 11. oktober 1971, datoen for anmeldelse af aftalen.

2. Ifølge artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 17 skal beslutningen træffes for et bestemt tidsrum; dette skal være tilstrækkelig langt til at gøre det muligt for parterne at fortsætte deres fælles bestræbelser med henblik på at nå de tilstræbte gavnlige resultater; gyldighedstiden bør derfor fastsættes til femten år.

3. Ifølge artikel 8 i forordning nr. 17 kan der til beslutningen knyttes betingelser og påbud, og Kommissionen kan ændre eller tilbagekalde sin beslutning eller forbyde deltagerne bestemte handlinger, såfremt de misbruger den ved beslutningen opnåede fritagelse for bestemmelserne i EØF-traktatens artikel 85, stk. 1.

Kommissionens beslutning vedrører kun aftalen, således som den faktisk anvendes på dette tidspunkt; godkendelsen dækker således hverken en direkte eller indirekte udvidelse af KEWA's nuværende virkefelt, oparbejdning af nukleart brændsel af oxid, eller udvidelse af aftalen til at omfatte andre parter.

KEWA har og vil sandsynligvis i endnu adskillige år have en meget stærk stilling på en væsentlig del af fællesmarkedet; det bør derfor pålægges KEWA at give Kommissionen en årlig meddelelse om dets status og dets driftsregnskab; på denne måde vil Kommissionen kunne forvisse sig om, at KEWA sikrer forbrugerne en rimelig andel af fordelen ved aftalen.

4. I de bemærkninger, som Kommissionen har modtaget fra interesserede tredjemænd efter offentliggørelsen i overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, i forordning nr. 17, henledes opmærksomheden i særlig grad på nødvendigheden af at påvise, at alle de konkurrencebegrænsninger, der pålægges de pågældende virksomheder, er nødvendige, samt på nødvendigheden i at pålægge parterne betingelser og påbud, der gør det

muligt for Kommissionen at sikre forbrugerne en rimelig andel af den fordel, der følger af aftalen ; Kommissionen har taget tilbørligt hensyn til disse bemærkninger —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING :

Artikel 1

Bestemmelserne i artikel 85, stk. 1, i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab erklæres i henhold til artikel 85, stk. 3, uanvendelige på den aftale, der blev indgået den 23. august 1971 mellem de tyske selskaber Farbenfabriken Bayer AG, Leverkusen, Farbwerke Hoechst AG, Frankfurt-am-Main, Gelsenberg AG, Essen, og Nukem GmbH, Wolfgang-bei-Hanau, om oprettelse af selskabet »Kernbrennstoff-Wiederaufarbeitungsgesellschaft mbH«.

Artikel 2

Følgende betingelser og påbud knyttes til denne beslutning :

— Beslutningen omfatter kun aftalen, således som den rent faktisk praktiseres på nuværende tidspunkt ; parterne meddeler i givet fald Kommissionen, hvis de har til hensigt at foretage en direkte eller indirekte udvidelse af aftalens nuværende anvendelsesområde, oparbejdning af nukleart brændsel af oxid, eller at forøge antallet af parter, der deltager i aftalen,

— parterne skal årligt give Kommissionen meddelelse om KEWA's status og driftsregnskab.

Artikel 3

Denne beslutning har virkning fra den 11. oktober 1971 og er gyldig indtil den 31. december 1986.

Den er rettet til selskaberne Farbenfabriken Bayer AG, Leverkusen (Tyskland), Farbwerke Hoechst AG, Frankfurt-am-Main (Tyskland), Gelsenberg AG, Essen (Tyskland) og Nukem GmbH, Wolfgang-bei-Hanau (Tyskland).

Udfærdiget i Bruxelles, den 23. december 1975.

På Kommissionens vegne

A. BORSCHETTE

Medlem af Kommissionen